

9.2. Oppiaineiden ja aineryhmien / kurssien tavoitteet, sisällöt, työtavat ja arviointi

Kaiken opetuksen perustana on oppilaiden sosiaalisten taitojen ja ryhmäkykyisyyden rakentaminen ja kehittäminen. Toiminnassa korostuu vuorovaikutuksellisuus ja sosiaalinen konstruktivismi. Oppiaineiden sisällöissä painotetaan koulun kasvatuksellisia tavoitteita, kokonaisnäkemyksellistä lähestymistapaa ja yhteisiä aihepiirejä.

9.2.1. Äidinkieli ja kirjallisuus

Koulumme äidinkielen opetus antaa oppilaalle välineitä vuorovaikutukseen ja oppimiseen. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan äidinkielen perustaitoja; kuuntelemista, puhumista, lukemista ja kirjoittamista. Sanoittamisen avulla tuetaan ja korjataan oppilaan koululaisuutta sekä rikastutetaan oppilaan sanavarastoa. Toiminnassa korostuu vuorovaikutuksellisuus ja sosiaalinen konstruktivismi. Oppiaineen sisällössä painotetaan koulun kasvatuksellisia tavoitteita, kokonaisnäkemyksellistä lähestymistapaa ja yhteisiä aihepiirejä.

Äidinkieli ja kirjallisuus vuosiluokilla 7 - 9

Vuosiluokilla 7-9 äidinkielen ja kirjallisuuden ydintehtävä on laajentaa oppilaan taitoja ilmaisun, kielenrakenteen, kirjallisuuden ja viestinnän osa-alueilla.

Vuosiluokkien 7–9 yhteiset tavoitteet

Oppilas:

- oppii käyttämään äidinkieltään kirjallisessa ja suullisessa ilmaisussa sekä vuorovaikutuksessa
- tutustuu kotimaiseen ja ulkomaiseen kirjallisuuteen

7. luokan keskeiset tavoitteet

Ilmaisu

Oppilas

- rohkaistuu tuomaan esiin mielipiteitään perustellusti ja osallistuu ilmaisuharjoituksiin
- toimii edistäen myönteistä vuorovaikutusta
- ilmaisee itseään kirjallisesti

Kielen rakenne

Oppilas

- ymmärtää, että kielentuntemus on työskentelyväline
- oppii soveltamaan omaksumiaan tietoja ja taitoja muihinkin kieliin

Kirjallisuus

Oppilas

- oppii lukemaan erityyppisiä tekstejä
- tietää ja tunnistaa hyvän tekstin kriteerejä

Viestintä

Oppilas

- ymmärtää, että viestinnällä on tavoite

- saa lisäkokemuksia elokuvan ilmaisukeinoista
- kehittää viestintävalmiuksiaan ja tilannetajuaan

7. luokan keskeiset sisällöt

Ilmaisu

- erityyppisiä sekä kirjallisia että suullisia ilmaisutehtäviä

Kielioppi

- lauseenjäsenet
- sanaluokat
- sijamuodot
- verbien taivutus
- verbien aikamuodot
- oikeinkirjoitus
- tekstintekoprosessin harjoittaminen

kirjallisuus

- erilaisiin tekstityyppeihin tutustuminen ja niiden analysointi

Viestintä

- medialukutaidon harjoittelu
- tiedonhaku
- erilaiset muistiinpanotekniikat
- esitelmien laatiminen ilmaisutehtäviin
- puhekielen ja kirjakielen erot
- sanallinen ja sanatön viestintä

Työtavat

- keskeisiä työtapoja ovat: esitelmät, näytelmät, ilmaisuharjoitukset, parityöt, ryhmätyöt ja itsenäinen työskentely
- kielioppisuus opiskellaan opettajajohtoisesti harjoituksia tehden
- laaditaan tutkimustöitä muihin oppiaineisiin
- käytetään hyväksi draaman keinoja
- opintokäynnit
- erilaiset muistiinpanotekniikat
- tietotekniikan käyttö
- erilaisten tekstien tuottaminen, lukeminen ja analysointi
- elokuvan sisällöllinen analyysi

Arviointi

Kurssien arvioinnissa painotetaan sisällön hallinnan lisäksi erityisesti annettujen tehtävien tunnollista ja määräaikaista suorittamista. Puuttuvien osasuoritusten vaikutus arvosanaan on suuri.

Arviointi perustuu:

- tuntiaktiivisuuteen
- annettujen tehtävien suorittamiseen
- kokeiden ja tuntikuulustelujen arvosanoihin sekä
- tuntiosaamiseen

8. luokan keskeiset tavoitteet

Ilmaisu

Oppilas

- rohkaistuu tuomaan esiin mielipiteitään perustellusti ja osallistuu ilmaisharjoituksiin
- kirjallisen ilmaisun kehittäminen

Kielen rakenne

Oppilas

- oppii kielen rakenteen
- kertoo kielenhuollon keskeiset asiat

Kirjallisuus

Oppilas

- kiinnostuu lukemisesta ja hänen lukuharrastuksensa monipuolistuu

Viestintä

Oppilas

- kehittyy median eri osa-alueiden analysoinnissa ja kriittisessä tarkastelussa

8. luokan keskeiset sisällöt

Ilmaisu

- erityyppisiä ilmaisutehtäviä

Kielen rakenne

- modukset: indikatiivi, konditionaali, potentiaali ja imperatiivi
- kielenhuolto
- lauseenrakenne: subjekti, predikaatti, objekti, predikatiivi, adverbiaali ja attribuutti

Kirjallisuus

- tutustuminen kirjallisuuden eri lajeihin
- lukeminen, analysointi ja esitelmän pitäminen vähintään kahdesta eri tyyppisestä kirjasta

Viestintä

- monipuolinen tutustuminen median eri osa-alueisiin
- median eri osa-alueiden esittelyä ja analysointia

Työtavat

- keskeisiä työtapoja ovat: esitelmät, näytelmät, ilmaisharjoitukset, parityöt ja ryhmätyöt
- kielioppisuus opiskellaan opettajajohtoisesti harjoituksia tehden
- tutkimustöitä integroituna muihin oppiaineisiin
- käytetään hyväksi draaman keinoja
- opintokäynnit
- muistiinpanotekniikan harjoittaminen
- tietotekniikan hyödyntäminen
- erilaisten tekstien tuottaminen, lukeminen ja analysointi
- elokuvan sisällöllinen analyysi

Arviointi

Kurssien arvioinnissa painotetaan sisällön hallinnan lisäksi erityisesti annettujen tehtävien tunnollista ja määräaikaista suorittamista. Puuttuvien osasuoritusten vaikutus arvosanaan on suuri. Arviointi perustuu:

- tuntiaktiivisuuteen
- annettujen tehtävien suorittamiseen
- kokeiden ja tuntikuulustelujen arvosanoihin sekä
- tuntiosaamiseen

Arviointi suhteutetaan päättöarvioinnin kriteereihin.

9. luokan keskeiset tavoitteet

Ilmaisu

Oppilas

- rohkaistuu tuomaan esiin mielipiteitään perustellusti ja osallistuu ilmaisuharjoituksiin
- oppilas käyttää kirjoittaessaan hyödykseen taitojaan kielen rakenteesta, kielentuntemuksesta sekä tietojaan kirjallisuudesta
- oppilas kehittää kirjallista ilmaisutaitoaan

Kielen rakenne

Oppilas

- kertoo kielen rakenteen ja kielenhuollon keskeiset asiat

Kirjallisuus

Oppilas

- laajentaa kotimaisen kirjallisuuden tuntemusta

Viestintä

Oppilas

- kehittyä taitavaksi ja kriittiseksi median käyttäjäksi
- kehittyä median eri osa-alueiden analysoinnissa ja kriittisessä tarkastelussa

9. luokan keskeiset sisällöt

Ilmaisu

- asioimiskirjoitus
- esitelmien laatiminen ja niiden esittäminen

Kielen rakenne

- lauseoppi, lauseenvastikkeet, lauseenrakenne, välimerkit, sanaluokat, sijamuodot, persoonamuodot ja aikamuodot

Kirjallisuus

- suomen kirjallisuuden historia, tutustutaan kotimaisen kirjallisuuden klassikoihin
- tutustuminen kirjallisuuden historiaan

- vähintään kahden kirjan lukeminen, joista toinen on kotimainen

Viestintä

- tutustuminen eri murteisiin ja slangiin

Työtavat

- keskeisiä työtapoja ovat: esitelmät, näytelmät, ilmaisuharjoitukset, parityöt ja ryhmätyöt
- kielioppisuus opiskellaan opettajajohtoisesti harjoituksia tehden
- tutkimustöitä integroituna muihin oppiaineisiin
- käytetään hyväksi draaman keinoja
- opintokäynnit
- muistiinpanotekniikan harjoittaminen
- tietotekniikan hyödyntäminen
- erilaisten tekstien tuottaminen, lukeminen ja analysointi
- elokuvan sisällöllinen analyysi

Arviointi

Arvioinnissa painotetaan sisällön hallinnan lisäksi erityisesti annettujen tehtävien tunnollista ja määräaikaista suorittamista, puuttuvien osasuoritusten vaikutus arvosanaan on suuri.

Arviointi perustuu:

- tuntiosaamiseen
- aktiivisuuteen
- annettujen tehtävien suorittamiseen, jokaisen oppilaan oman
- taitotason mukaisesti
- kokeiden ja tuntikuulustelujen arvosanoihin sekä
- oppilaan läsnäoloon oppitunneilla

Arviointi suhteutetaan päättöarvioinnin kriteereihin.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilaan vuorovaikutustaidot ovat kehittyneet niin, että hän

- o **haluaa ja rohkenee ilmaista itseään kirjallisesti ja suullisesti sekä ryhmän jäsenenä että yksin esiintyessään**
- o **osoittaa päättelevän ja arvioivan kuuntelemisen taitoa**
- o **osaa ottaa ideointi- ja ongelmanratkaisukeskusteluissa sekä muissa ryhmäviestintätilanteissa puheenvuoron ja esittää ehdotuksen, kannanoton, kysymyksen, lisätietoja ja perusteluja**
- o **edistää ryhmän pääsyä tavoitteeseen sekä osaa toimia rakentavasti myös silloin, kun asioista ollaan eri mieltä**
- o **tuntee keskeisimmät puhutun ja kirjoitetun kielimuodon erot ja ottaa huomioon viestintätilanteen, vastaanottajan ja välineen muun muassa kielimuotoa valitessaan; hän pystyy vaihtamaan nuorison oman puhekielen tarvittaessa yleispuhekieleksi**
- o **pystyy havainnoimaan ja arvioimaan äidinkielen taitojaan; hän ottaa vastaan palautetta ja hyödyntää sitä omien taitojensa kehittämiseksi; hän antaa myös rakentavaa palautetta toisille ja työskentelee tavoitteellisesti sekä yksin että ryhmässä.**

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä on kehittynyt niin, että hän

- osaa keskustella erilaisten tekstien kanssa: hän osaa kysyä, tiivistää, kommentoida, väittää vastaan, esittää tulkintoja ja arvioita sekä pohtia tekstin yhteyksiä omiin kokemuksiinsa ja ajatuksiinsa
- tuntee erilaisten tekstien käyttömahdollisuuksia ja osaa suunnistaa monenlaisessa tekstiympäristössä
- lukee tekstejä, myös erilaisia median tekstejä, tarkoituksenmukaista lukutapaa käyttäen
- erottaa tavallisia tekstityyppejä tekstikokonaisuuksista
- tunnistaa tavallisia kaunokirjallisuuden, median ja arjen tekstilajeja
- osaa vertailla tekstejä, löytää sisällön ydinasiat sekä tekijän mielipiteen ja sen perustelut
- pystyy tiivistämään fiktiivisen tekstin juonen, laatimaan henkilökuvia sekä seuraamaan henkilöiden ja heidän suhteittensa kehitystä
- osaa kuvata runoa ja esittää siitä ajatuksia
- tietää, että tekstillä on tekijä ja tarkoitus, jotka vaikuttavat sen sisältöön, muotoon ja ilmaisuun
- pystyy tekemään havaintoja ja päätelmiä tekstien visuaalisista ja auditiivisista keinoista
- pystyy tekemään havaintoja kielen keinoista ja huomaa esimerkiksi sananvalintojen, käytetyn kuvakielen, lausemuotojen sekä tyyliarvoltaan erilaisten ilmausten yhteyksiä tekstin tarkoitukseen ja sävyyn
- pystyy käyttämään opetettuja kielitiedon ja tekstitiedon käsitteitä tekstejä havainnoidessaan sekä kirjallisuustietoa fiktiivisiä tekstejä käsitellessään.

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin on kehittynyt niin, että hän

- osaa käyttää kirjastoa, tietoverkkoja, tieto- ja kaunokirjallisia teoksia sekä suullisesti välitettyä tietoa tiedonhankinnassaan; hän osaa valita lähteensä ja myös ilmoittaa ne
- tuntee puhe-esityksen ja kirjoitelman laatimisen prosessin ja soveltaa tietoaan tekstejä tuottaessaan
- kokoaa esitykseensä riittävästi aineksia, jäsentelee niitä sekä tuo asiasta esille olennaisen; hänen tekstinsä ajatuskulkua on helppo seurata
- pystyy laatimaan suullisia ja kirjoitettuja tekstejä eri tarkoituksiin, muun muassa kuvauksia, kertomuksia, määritelmiä, tiivistelmiä, selostuksia, kirjeitä, hakemuksia, yleisönosastokirjoituksia ja muita kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä
- pystyy tuottamaan tekstinsä sekä käsin että tekstinkäsittelyohjelmalla ja muutenkin hyödyntämään työskentelyssään tietotekniikkaa ja viestintävälineitä
- osaa hyödyntää kielitietoaan tekstien tuottamisessa ja tehdä tyyllillisiä, sanastollisia ja rakenteellisia valintoja; hän osaa säädellä virkkeiden rakennetta ja pituutta sekä tarpeen mukaan tiivistää tekstiään
- soveltaa teksteihinsä tietoaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroista, kohteliaisuuskeinoista ja oikeinkirjoituskäytännöistä.

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja kulttuuriin on kehittynyt niin, että hän

- on saavuttanut lukutaidon, joka riittää myös kokonaisten kirjojen lukemiseen
- löytää itseään kiinnostavaa tieto- ja kaunokirjallisuutta sekä muita tekstejä ja osaa perustella valintojaan
- on lukenut sekä kotimaisesta että ulkomaisesta kaunokirjallisuudesta runoja, satuja, tarinoita, novelleja, esimerkkejä näytelmäteksteistä ja sarjakuvia sekä tuntee Kalevalan runoja ja muutakin kansanperinnettä; kokonaisteoksia hän on lukenut ainakin yhteisesti sovitun määrän
- tuntee kirjallisuuden päälaljit, tekstien tyyllillisen pääjaon sekä joitakin kirjallisuuden klassikkoja, jotka edustavat eri aikakausia
- pystyy jakamaan luku- ja katselukokemuksensa muiden kanssa

- **osaa puhua kielen äänne-, muoto- ja lauserakenteesta sekä sanastosta; hänellä on tietoa sanaluokista ja tärkeimmistä lauseenjäsenistä, hän tuntee suomen kielen keskeisimmät ominaispiirteet ja pystyy vertailemaan suomen kieltä muihin opiskelemiinsa kieliin; hänellä on käsitys kielisukulaisuudesta ja suomen sukukielistä**
- **tietää, että suomen kieli vaihtelee tilanteen, käyttäjän ja alueen mukaan**
- **tietää kielen muuttuvan, hänellä on tietoa äidinkielen asemasta muiden kielten joukossa ja monikulttuurisessa kieliyhteisössä; oppilas tuntee Suomen kielitilanteen, hänellä on perustietoa Suomessa puhuttavista kielistä.**